



Erfgoedrapport Breda 366

Weimersedreef 25 Prinsenbeek

Gemeente Breda

Inventariserend veldonderzoek door middel van
proefsleuven en Archeologische begeleiding

E. de Nes MA



Gemeente Breda

Prinsenbeek Weimersedreef 25 - Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven en Archeologische begeleiding

COLOFON

Titel: Prinsenbeek Weimersdreef 25. Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven en Archeologische begeleiding.

Erfgoedrapport Breda 366

Auteur(s):

E. de Nes MA (Senior KNA Archeoloog)

Eindredactie en autorisatie: drs. F.J.C. Peters

Veldwerk en uitwerking:

drs. J.H. Nollen (Senior KNA Archeoloog), J.S. Harmanus (veldtechnicus), E. de Nes MA (Senior KNA Archeoloog), F. Korstanje, K. Hovens (stagiair Saxion)

Materiaal- en conserveringsspecialisten:

drs. J.H. Nollen (Senior KNA Specialist Materialen)

Status rapport: definitief

Vrijgave: 07-07-2022



ISSN: 2210-9552

© Gemeente Breda, 2022



Gemeente Breda

Ruimtelijk Economisch Domein

Afdeling Ruimte en Vastgoedontwikkeling

Team Erfgoed

Postbus 90156

4800 RH Breda

Prinsenbeek Weimersedreef 25

Inventariserend
veldonderzoek
door middel van
proefsleuven en
Archeologische
begeleiding

Samenvatting

In opdracht van Dhr. Poppelaars heeft team Erfgoed van de gemeente Breda een Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven en Archeologische begeleiding conform protocol Opgraven uitgevoerd in juni 2021 en maart 2022 op een perceel aan de Weimersedreef 25 te Prinsenbeek. Aanleiding voor het onderzoek is de bouw van een loods, waarbij bodemverstorende werkzaamheden zullen plaatsvinden.

De vraagstelling van dit onderzoek betreft het toetsen van de archeologische verwachting zoals verwoord in het PvE. Het veldonderzoek richt zich op het opsporen van alle vindplaatsen en vondstcomplexen die in het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Tijdens het archeologisch onderzoek zijn resten van een potstal gevonden, evenals enkele paalsporen, kuilen, greppels en sloten. De vindplaats, oftewel het erf met de potstal, lijkt in het zuiden en oosten begrensd te worden door een sloot. Er zijn vondsten aangetroffen vanaf de veertiende eeuw. De vondsten in de aangetroffen sporen dateren de vindplaats in de late middeleeuwen tot vroege nieuwe tijd, wat duidt op zeer vroege bewoning op deze locatie, nog voor de grote heidevelden van de Groot Overveldse Heide ontgonnen werden.

Inhoudsopgave

1 inleiding-	11
2 ligging en aard van het terrein-	13
3 landschappelijke gegevens en historische context-	15
4 archeologische achtergronden-	17
5 doelstelling-	19
6 werkwijze-	21
7 resultaten-	23
8 conclusie-	27
9 waardering en aanbeveling-	29
10 literatuur en afbeeldingen-	31
Bijlage 1: onderzoeksthema's en vraagstellingen	
Bijlage 2: periodentabel	
Bijlage 3: sporenlijst	
Bijlage 4: vondstenlijst	
Bijlage 5: aardewerkdeterminatielijst	
Bijlage 6: allesporenkaarten	

1

INLEIDING

In opdracht van Dhr. Poppelaars heeft team Erfgoed van de gemeente Breda een Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) en een Archeologische begeleiding (AB) conform protocol opgraven uitgevoerd in respectievelijk juni 2021 en maart 2022 op een perceel aan de Weimersedreef 25 te Prinsenbeek, gemeente Breda. Aanleiding voor het onderzoek is de aanleg van een loods, waarbij bodemverstorende werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Het doel van het IVO-P is op een snelle en betrouwbare wijze inzicht te verschaffen in de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied. Daarbij dient voldoende inzicht te worden gegeven in de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de mogelijk aanwezige bewoningssporen op de betreffende locatie teneinde tot een waardestelling te kunnen komen. Belangrijk is dat op basis van het inventariserende veldonderzoek een beslissing kan worden genomen of verder (voor)onderzoek op het terrein noodzakelijk en verantwoord is.

Het doel van het archeologisch proces Opgraven variant Archeologische begeleiding is het documenteren van gegevens en het uitwerken en veiligstellen van materiaal van vindplaatsen conform het Programma van Eisen (PvE), om daarmee informatie te behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden. Deze informatie is vervat in projectdocumentatie en in vondsten en monsters. De reden dat hier voor een Opgraving in de vorm van een Archeologische begeleiding is gekozen, is omdat er op die manier zo min mogelijk van het bodemarchief verstoord zou worden en zoveel mogelijk *in situ* bewaard blijft.

Het veldwerk is uitgevoerd conform BRL 4000, protocollen 4003 en 4004 versie 4.1 en de Programma's van Eisen 2021-23 en 2021-26.¹

1. De Nes & Craane 2021; De Nes & Craane 2021a

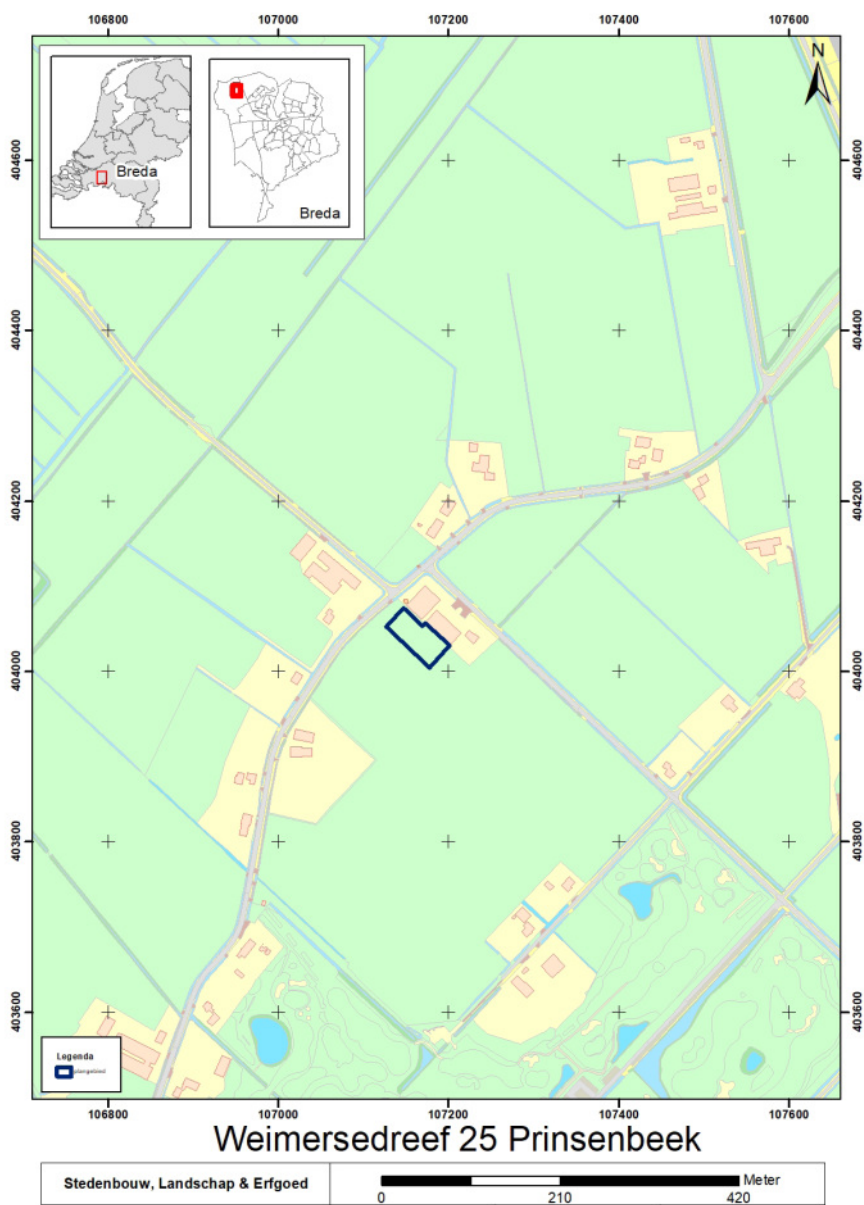
Administratieve gegevens

<i>Provincie</i>	Noord-Brabant
<i>Gemeente</i>	Breda
<i>Plaats</i>	Prinsenbeek
<i>Toponiem</i>	Weimersedreef 25
<i>BR-code</i>	BR-337-21
<i>Onderzoeksmeldingsnummer</i>	5076832100 (IVO-P) & 5181573100 (AB)
<i>Hoekcoördinaten RDN</i>	107.148 / 404.068 , 107.202 / 404.030 107.178 / 404.004, 107.128 / 404.052
<i>Kaartblad</i>	44 C
<i>Uitvoeringsperiode</i>	08 juni 2021; 09 en 10 maart 2022
<i>Opdrachtgever</i>	Dhr. Poppelaars
<i>Uitvoerder</i>	Gemeente Breda, team Erfgoed
<i>Project team</i>	J.H. Nollen (senior KNA-archeoloog), J.S. Harmanus (veldtechnicus)
<i>Bevoegd gezag (BG)</i>	Gemeente Breda
<i>Contactpersoon BG</i>	drs. F.J.C. Peters
<i>Beheer en plaats documentatie</i>	Archeologisch depot gemeente Breda

2

LIGGING EN AARD VAN HET TERREIN

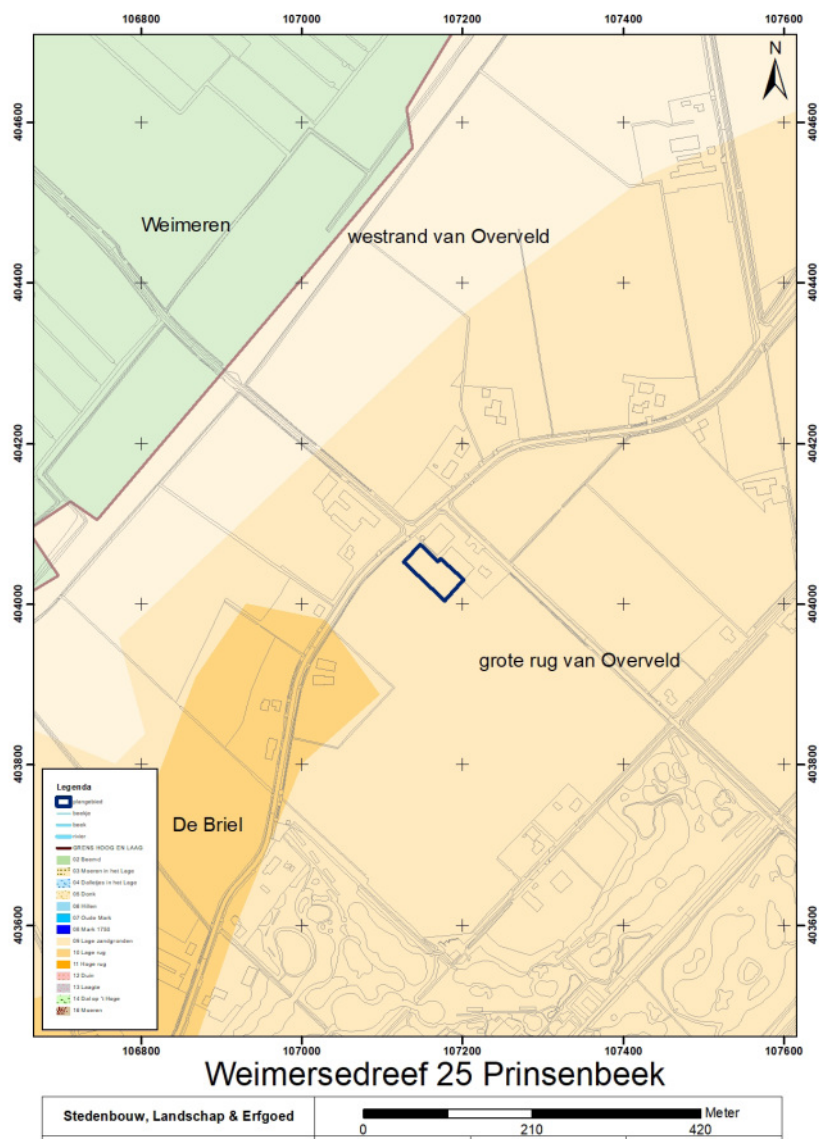
Het plangebied is gelegen aan de Weimersedreef 25 te Prinsenbeek, ten noordwesten van de stad Breda, binnen de gemeente Breda. Het perceel waarop het plangebied ligt, met perceelnummer PSB000H 3140, wordt in het noordwesten begrensd door de Weimersedreef en aan de overige zijden door perceelsgrenzen. Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt 2.283 vierkante meter. Bij aanvang van het archeologisch onderzoek was het plangebied in gebruik als landbouwgrond.



Afb. 1.
**Plangebied Weimersedreef
25 Prinsenbeek op topo-
grafische ondergrond.**

LANDSCHAPPELIJKE GEGEVENS EN HISTORISCHE CONTEXT

Op de geomorfologische kaart is het plangebied gelegen op een dekzandrug (3L5). Leenders specificeert deze kartering en situeert het plangebied op de lage dekzandrug 'Grote rug van Overveld'. De bodem in het plangebied bestaat uit hoge zwarte enkeerdgronden (zEZ23) die zijn opgebouwd uit lemig fijn zand. De grondwatertrap ter hoogte van het plangebied is VII.



Afb. 2.
**Fysisch landschap volgens
Leenders (2006) in de om-
geving van het plangebied.**

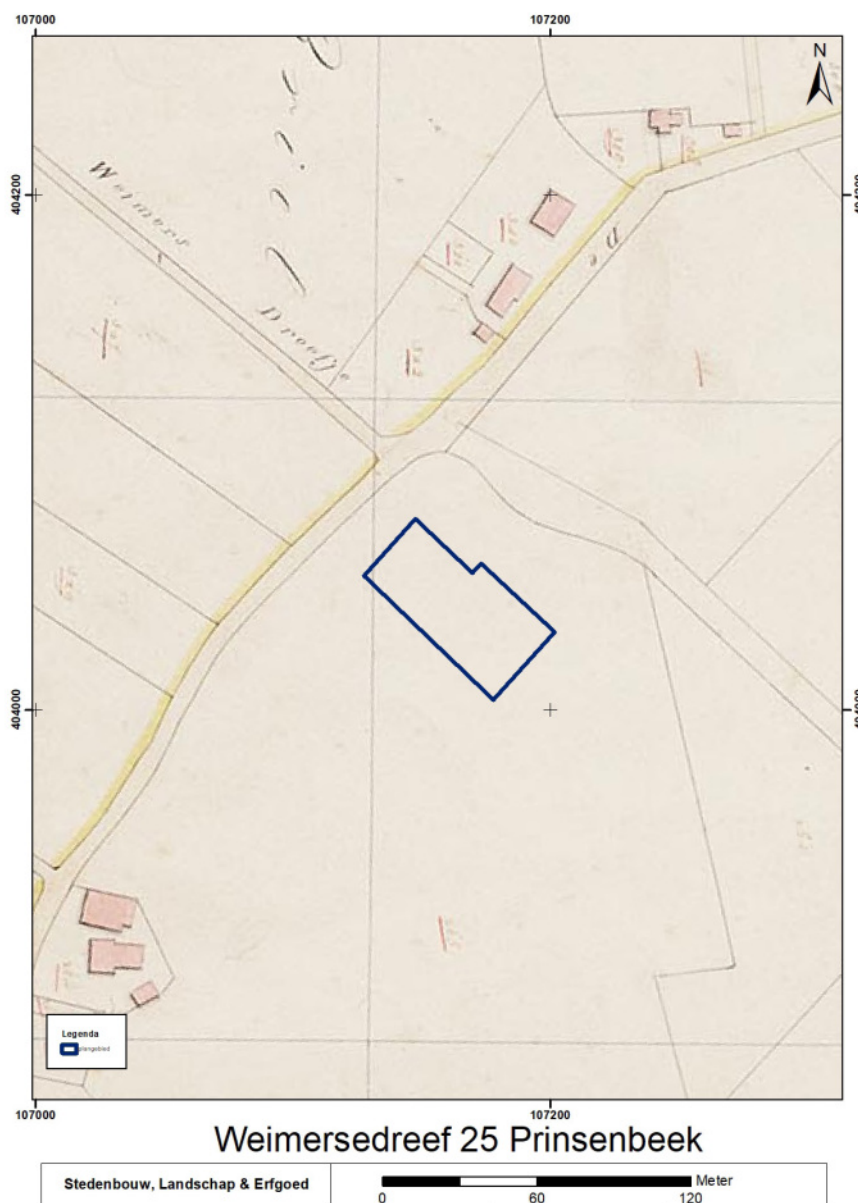
Het plangebied ligt ten oosten van de akkers van de Briel en ten zuiden van de bolle akkers langs de noordwestrand van Overveld. Dwars door deze akkercomplexen en parallel aan de huidige Brielsedreef liep de Vloeigracht. Gracht betekent in deze

context dijk. Het betreft hier de binnendijk rondom Overveld. Deze zal in de veertiende eeuw zijn aangelegd om het overstromingswater van de hogere gronden weg te houden. Op circa 200 meter ten westen van het plangebied bevond zich een wiel in deze dijk.

Het plangebied ligt op de oostgrens van het gehucht De Briel, dat bestond uit verspreide bewoning langs de Brielsestraat.

Ten noorden van het plangebied liep de ontginningsweg Weimersdreef, ten westen van het plangebied liep de gehuchtstraat Brielse straat, wat tegenwoordig de Brielsedreef is. Het was de centrale straat van gehucht De Briel en vormde tevens de westelijke randweg van de voormalige Groot Overveldse Heide. De akkerweg Op de Briel –noord eindigt direct ten noordwesten van het plangebied. Het plangebied ligt net buiten de gemeente van Overveld. Deze gemeente bestond uit heide en is vanaf 1650 ontgonnen. In de achttiende eeuw was dit gebied in het bezit van Beens en maakte onderdeel uit van landerijen horende bij zijn landgoed.

Op de kadastrale minuut uit 1824 is geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied.

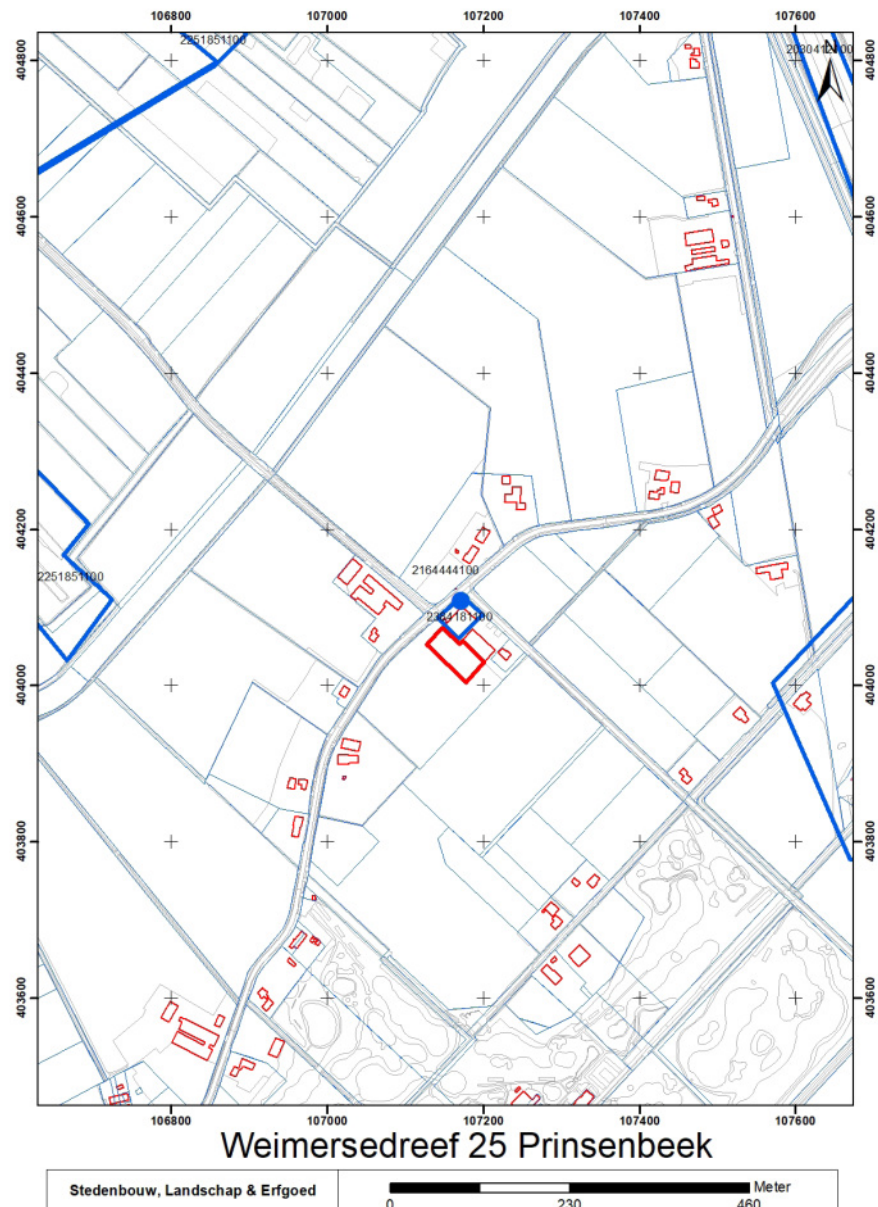


Afb. 3.
Uitsnede van de kadastrale
minuut rond 1824.

4

ARCHEOLOGISCHE ACHTERGRONDEN

Direct ten noorden van het plangebied, eveneens aan de Weimersedreef 25, is in 2012 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (BR-337-12; OM nr 53966). Tijdens dat onderzoek zijn drie paalkuilen, een greppeltje en een sloot aangetroffen. Vermoedelijk dateren alle sporen uit de nieuwe tijd (1500 tot heden), maar mogelijk zijn het greppeltje en de paalkuil in het noorden van de werkput ouder. De ondergrond van het plangebied was flink verstoord door diepploegen en gegraven drainagesleuven. Er was geen intact bodemprofiel aanwezig.



Afb. 4.
Onderzoeksmeldingen, waarnemingen en vondstmeldingen in de omgeving van het plangebied zoals vermeld in Archis3.

Circa 265 meter ten zuidwesten, aan de Brielsedreef, en 300 naar het zuidoosten, aan de Kettingdreef, is in 2018 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (BR-531-18; Zaakidentificatienr. 4639676100). Tijdens het onderzoek zijn negen proefsleuven aangelegd. Hierin zijn negen sporen aangetroffen. Het gaat om paalsporen, een waterput, een sloot, een greppel en mogelijk een kuil. Op basis van de aangetroffen vondsten en de vorm en vulling van de sporen zijn de paalsporen geplaatst in de nieuwe tijd C. De sloot is al zichtbaar op kaarten uit 1824 en pas relatief recentelijk gedempt. De verzamelde vondsten bestaan uit fragmenten aardewerk, natuursteen, glas en een stuk kunststof. Deze dateren tussen de late middeleeuwen B tot in de nieuwe tijd C.

5

DOELSTELLING

5.1 Doelstelling

Het inventariserende veldonderzoek heeft tot doel op een snelle, maar betrouwbare wijze inzicht te verschaffen in de aanwezigheid van archeologische relicten in het plangebied door middel van proefsleuven. Daarbij dient voldoende inzicht te worden gegeven in de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de mogelijk aanwezige bewoningssporen op de betreffende locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot een waardestelling te kunnen komen.

Het doel van het archeologisch proces opgraven variant archeologische begeleiding is het documenteren van gegevens en het uitwerken en veiligstellen van materiaal van vindplaatsen conform het Programma van Eisen (PvE), om daarmee informatie te behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden. Deze informatie is vervat in projectdocumentatie en in vondsten en monsters.

5.2 Vraagstelling

De vraagstelling van dit onderzoek betreft het toetsen van de archeologische verwachting zoals verwoord in het PvE. Het veldonderzoek richt zich op het opsporen van alle vindplaatsen en vondstcomplexen die in het plangebied aanwezig kunnen zijn. In het PvE voor het IVO-P zijn de volgende gebiedsspecifieke onderzoeksvragen geformuleerd om deze vraagstelling te kunnen beantwoorden:

- Is er sprake van een vindplaats binnen het plangebied?
- Wat is de aard, datering, omvang en kwaliteit van de aangetroffen vindplaats(en)?
- Wat is de locatie van de aangetroffen vindplaats(en), zowel horizontaal als verticaal)?
- Wat kan er gezegd worden over de bodemkundige gaafheid van de bodem in het plangebied?
- Hoe is de bodemopbouw en de fysische geografie in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?
- Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?
- Zijn er sporen uit het neolithicum, de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?
- Zijn er sporen van ontginning aanwezig?
- Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?
- Zijn er sporen die wijzen op middeleeuwse oorsprong van de bewoning?
- Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?

- Is er bebouwing aanwezig?
- Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Tachtigjarige oorlog? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?
- Zijn er nog andere (bewonings)sporen?
- Kunnen de aangetroffen sporen in een groter kader worden geplaatst (zie ook de vragen hieronder die zijn voortgekomen uit de onderzoeken van Breda-West)?
- Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?

In het PvE voor de Opgraving variant AB zijn daar de volgende vragen aan toegevoegd:

- Kan de tijdens het proefsleuvenonderzoek aangetroffen vindplaats nader geduid en gedateerd worden?
- Is er sprake van een potstal en/of boerderij binnen het plangebied? En zo ja, kan hier van een begrenzing en datering worden vastgesteld?

6

WERKWIJZE

Tijdens het proefsleuvenonderzoek op 8 juni 2021 is één proefsleuf van 55 meter lang en 4 meter breed aangelegd conform het PvE (werkput 1). Om een aangetroffen kuil, die mogelijk een potstal vormt, beter te kunnen interpreteren is een kleine uitbreiding van ongeveer 10 m² aangelegd (werkput 2). Bij de aanleg van de werkputten is de bovengrond afgegraven tot op het niveau waar de grondsporen goed leesbaar waren. Het archeologisch niveau bevond zich in de top van het dekzand, circa 60 à 70 centimeter onder het maaiveld (op circa 1,00 meter + NAP). Er zijn zes profielen gedocumenteerd om de bodemopbouw in kaart te brengen. Alle aangetroffen sporen zijn ingemeten met behulp van een *robotic total station*, gedocumenteerd en afgewerkt. Het IVO-P is uitgevoerd conform BRL 4000, protocol BRL 4003 versie 4.1 en het PvE 2021-23.

Het uitgraven van de funderingsputten van de te bouwen loods is onder archeologische begeleiding uitgevoerd op 9 en 10 maart 2022. De funderingsputten werden uitgegraven tot op het dekzand, en dus tot op het archeologisch niveau. De putjes meten 2,5 bij 2,5 meter en zijn 70 centimeter diep. De putten (allen werkput 3 genoemd) zijn ingemeten aan de hand van de bestaande bebouwing en handmatig getekend en gefotografeerd, en de sporen zijn gecoupeerd en gedocumenteerd. De archeologische begeleiding is uitgevoerd conform BRL 4000, protocol BRL 4004 versie 4.1 en het PvE 2021-26.



Afb. 5.
Werkput 1 tijdens de aanleg ervan. Foto genomen richting het oosten.



Afb. 6.
**Plangebied Weimersedreef
 25 Prinsenbeek met de
 locatie van de werkputten
 op de huidige kadastrale
 kaart.**

7

RESULTATEN

7.1 Ondergrond en stratigrafie

Tijdens het proefsleuvenonderzoek en tijdens de archeologische begeleiding zijn profielkolommen gedocumenteerd om de bodemopbouw in kaart te brengen. Met name in het noordwesten van het plangebied was een zeer dikke moderne bouwvoor (S 999) aanwezig en ontbrak een oudere akkerlaag (S 990). In het zuidoosten is deze wel gedocumenteerd. In bijna het gehele plangebied is onder de bouwvoor of akkerlaag een inspoelingshorizont gezien (S 951). Het vlak is aangelegd in de top van het dekzand (S 950; C-horizont)) of de onderkant van de inspoelingslaag (B-horizont). Het oude akkerpakket was tussen de 10 en 45 centimeter dik en bevatte enkele aardewerkvondsten die tussen 1400 en 1650 gedateerd kunnen worden.



Afb. 7.

Een profiel uit werkput 1. De scheiding tussen de verschillende lagen is aangegeven met rode lijnen. Van boven naar onder: S 999, S 990, S 951 en S 950.

7.2 Sporen en structuren

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn zestien spoornummers uitgedeeld, waarvan er één is gegeven aan verstoringen en de bouwvoor (S 999) en drie aan verschillende lagen in de profielen (S 950, 951 en 990). Twee spoornummers zijn komen te vervallen omdat ze natuurlijk van aard bleken te zijn (S 005 en S 007).

De overige nummers zijn uitgedeeld aan archeologische sporen. In het noordwestelijke deel van werkput 1 zijn één sloot (S 009) en twee greppels (S 006, 008), een restant van een potstal (S 002), een vermoedelijke waterkuil (S 004), een kuil (S 010), en twee paalsporen (001 en 003) gevonden. In het zuidoosten van werkput 1 werden nog eens twee smalle greppels (S 011 en 012) aangetroffen.

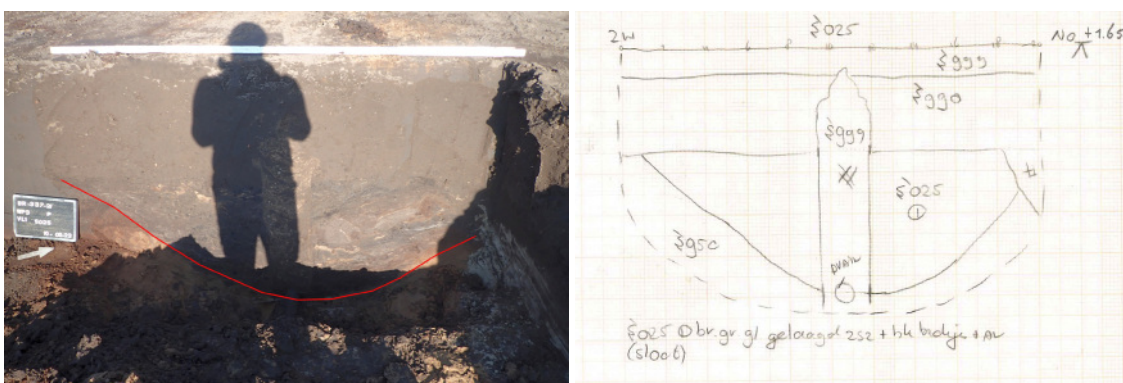
Tijdens de begeleiding zijn vijftien spoornummers uitgedeeld aan sporen, verstoringen (S 018 en 999) en bodemlagen (S 950 en 999). Er zijn tien kuilen en paalsporen gevonden (S 013 t/m 017, 019 t/m 022 en 024) en twee sloten (S 023 en 025).



Afb. 8.

Boven: links waterkuil S 004 en rechts restant potstal (S 002).

Onder: links greppel S 012 en rechts paalspoor 003 (alleen gezien in het profiel).



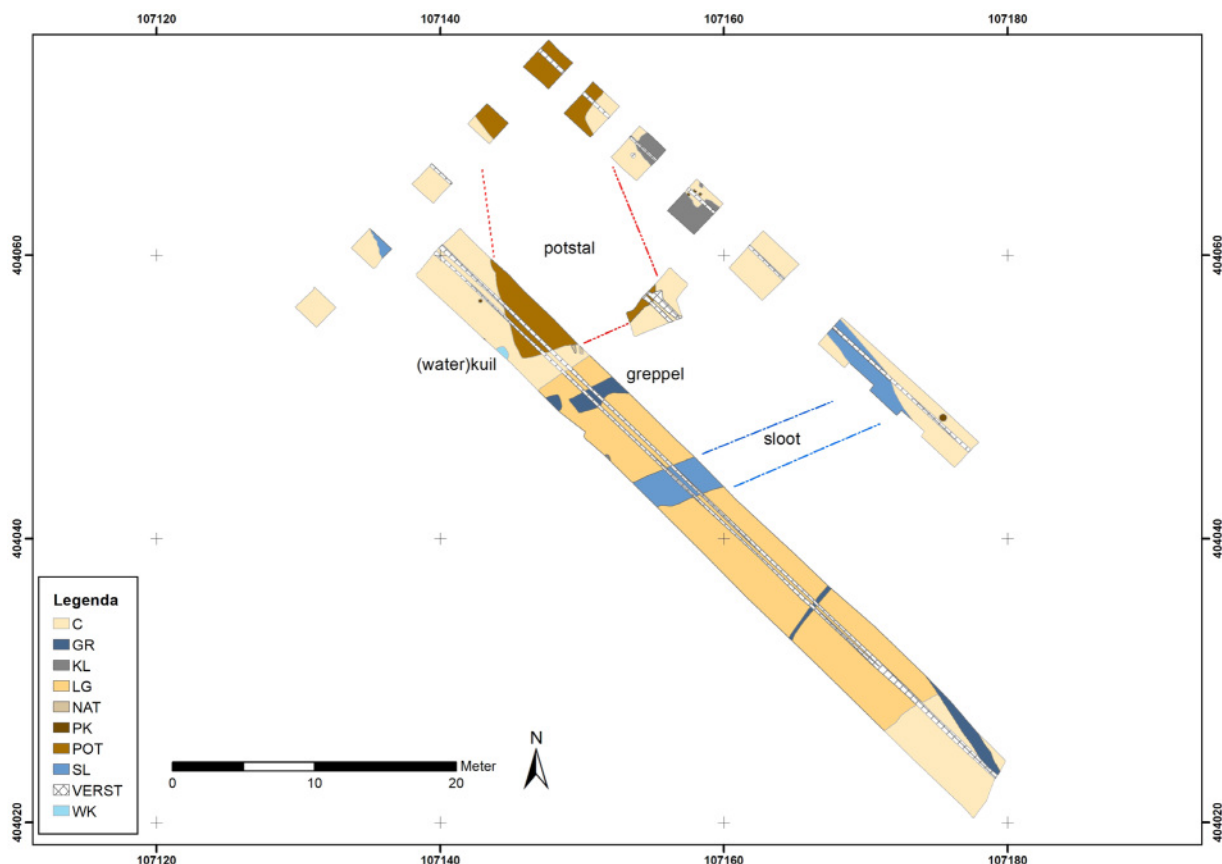
Afb. 9.

Sloot 025 in de coupe op foto (links) en op tekening (rechts).

De sporen liggen vooral in de noordelijke helft van het onderzochte gebied, ten noorden van sloot 009 en greppels 006 en 008. S 006 en 008 lijken tot dezelfde greppel of hetzelfde greppelsysteem behoord te hebben; ze liggen in elkaars verlengde, hebben dezelfde vulling en de bodem ligt op dezelfde NAP-hoogte. Sloop 009 en 025 zullen op elkaar uitgekomen zijn. Er is geen relatie tussen de aangetroffen sloten en greppels en de vroegste kadastrale kaarten; de greppels en sloten zijn ouder en begin negentiende eeuw blijkbaar niet meer zichtbaar.

S 002 was slechts 20 centimeter diep bewaard gebleven, maar kon op basis van de vorm en vulling geïnterpreteerd worden als potstal. Het grote rechthoekige spoor bleek door te lopen in werkput 2. De zuidelijke begrenzing van de potstal is gezien in werkputten 1 en 2. Vanuit daar loopt de potstal verder door naar het noorden en ligt hij grotendeels buiten de grenzen van de werkputten. In de meest noordelijke funderingsputjes zijn drie kuilen gedocumenteerd die vermoedelijk ook bij de potstal behoren: S 020, 021 en 023. In het noordoosten van het plangebied liggen nog twee kuilen (S 017 en 019) waarvan de samenhang met de potstal niet duidelijk is. Daar liggen ook drie paalsporen die qua vorm en vulling in de nieuwe tijd te dateren zijn (S 014, 015 en 016).

Ten westen en zuidwesten van de potstal liggen twee paalsporen die tot eenzelfde structuur behoort zullen hebben (S 001 en 003) en een waterkuil (S 004). In de greppels, sloot en de potstal is veel aardewerk uit de vijftiende tot zestiende eeuw aangetroffen. Onderstaande afbeelding toont een overzicht van de sporen (zonder nummers) en duidt de ligging van de potstal, de vermoede waterkuil, één van de greppels en de sloot.



Afb. 10.

Een overzicht van de sporen (zonder nummers) en ligging van de potstal, de vermoede waterkuil, één van de greppels en de sloot.

De vindplaats is aangetroffen op de oostgrens van het gehucht De Briel. De Briel was een gehucht met boerderijen verspreid aan de straat (Brielse Straat), die tevens de grens met de groot Overveldse-Heide vormde. Leenders (2006) schrijft dat er aanvankelijk alleen boerderijen aan de noordwest kant van de weg stonden en noemt dat een 'eenzijdig heiderand-gehucht'. Door de ontginning van de heide werd de nederzetting deels tweezijdig; er kwamen ook boerderijen aan de oostzijde van de straat. De heidegebieden Groot Overveld Beens en Groot Overveld Cannaerts zijn vanaf 1650/1670 ontgonnen.

De vondsten in de aangetroffen vindplaats dateren echter al vanaf de veertiende tot vroege zeventiende eeuw, wat duidt op zeer vroege bewoning op deze locatie, nog voor de grote heidevelden ontgonnen werden.

Historisch gezien ligt de vindplaats ook om een andere reden interessant: 1,5 kilometer naar het noorden ligt schansje Nieuw Veer en 1,8 kilometer naar het zuidoosten ligt schans Bij Prinsenbeek, twee verdedigingswerken uit het beleg door Spinola (1624-1625). Tijdens de Tachtigjarige oorlog liet Spinola een lange verdedigingslinie rond de stad Breda aanleggen, met daarin diverse grote en kleine kampen en schansen.

In de aangetroffen vindplaats aan de Weimersedreef houden de bewoningssporen en het vondstmateriaal in de eerste helft van de zeventiende eeuw op. Een mogelijke theorie is dat het verlaten van het erf samenhangt met gevechtshandelingen tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Dit fenomeen is eerder gezien in vindplaatsen in en rond Breda; Breda Digit Parc (BR-114-08) en Bavel Eikberg (BR-402-15) tonen een verlaten van de woonerven die gelinkt kan worden aan de Tachtigjarige Oorlog.

7.3 Vondsten

Er zijn tijdens het gehele archeologische onderzoek negen vondstnummers uitgedeeld aan 76 stuks aardewerk (1831 gram). Het betreft roodbakkend en grijsbakkend aardewerk van onder meer kommen, grapes en borden. Al het aardewerk dateert tussen 1300 en 1650. Er zijn geen andere vondstcategorieën dan aardewerk aangetroffen en er zijn geen monsters genomen.

8

CONCLUSIE

In opdracht van Dhr. Poppelaars heeft team Erfgoed van de gemeente Breda een Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) en een Archeologische begeleiding (AB) conform protocol opgraven uitgevoerd in respectievelijk juni 2021 en maart 2022 op een perceel aan de Weimersedreef 25 te Prinsenbeek, gemeente Breda. Tijdens het proefsleuvenonderzoek is een vindplaats aangetroffen, waarna het ontgraven van de funderingsputjes voor de nieuwbouw archeologisch begeleid is.

In de noordelijke helft van het plangebied, richting de voormalige gehuchtstraat Brielse straat (nu Brielsedreef) zijn sporen van een potstal aangetroffen. Een potstal is een verdiepte stal waar de uitwerpselen van het vee op de grond blijven liggen en telkens worden bedekt met een laag strooisel. Zo vult de potstal zich langzaam en na verloop van tijd wordt het mengsel van mest en stro over de akkers uitgereden. Tijdens het archeologisch onderzoek zijn ondiepe resten van de postal gevonden, evenals enkele paalsporen, kuilen, greppels en sloten. De vindplaats, oftewel het erf met de potstal, lijkt in het zuiden en oosten begrensd te worden door een sloot. Vermoedelijk dateert de vindplaats uit de vijftiende tot vroege zeventiende eeuw.

De vondsten in de aangetroffen sporen dateren uit de veertiende tot de zeventiende eeuw (tussen 1300 en 1650), wat duidt op zeer vroege bewoning op deze locatie, nog voor de grote heidevelden van de Groot Overveldse Heide ontgonnen werden. Tot nu toe werd gedacht dat er pas na de ontginningen van de heidevelden (die vanaf circa 1650 startten) aan de oostzijde van de Brielse straat bewoning ontstond.

In de aangetroffen vindplaats aan de Weimersedreef houden de bewoningssporen en het vondstmateriaal in de eerste helft van de zeventiende eeuw op. De vindplaats ligt rond 1625-25 tussen twee schansen in de linie van Spinola in. Een mogelijke theorie is dat het verlaten van het erf samenhangt met gevechtshandelingen tijdens de Tachtigjarige Oorlog.

8.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Op basis van de resultaten van het archeologische onderzoek kunnen alleen de gebiedsspecifieke (en geselecteerde vragen uit de NOaA en de Breda-West publicatie) beantwoord worden.

- *Kan de tijdens het proefsleuvenonderzoek aangetroffen vindplaats nader geduid en gedateerd worden?*

Ja, er lijkt sprake van een erf met restanten van een potstal uit de late middeleeuwen tot vroege nieuwe tijd

- *Is er sprake van een potstal en/of boerderij binnen het plangebied? En zo ja, kan hier van een begrenzing en datering worden vastgesteld?*

Ja, er lijkt sprake van een potstal uit de (late middeleeuwen en) vroege nieuwe tijd

- *Is er sprake van een vindplaats binnen het plangebied?*

Ja, er is een vindplaats aangetroffen.

- *Wat is de aard, datering, omvang en kwaliteit van de aangetroffen vindplaats(en)?*

De aangetroffen vindplaats bestaat uit restanten van een potstal, paalsporen, kuilen, een waterkuil, greppels en sloten. Op basis van het aangetroffen aardewerk kunnen de sporen in de late middeleeuwen tot vroege nieuwe tijd geplaatst worden. De in werkput 1 aangetroffen sloot zou de zuidelijke begrenzing van de vindplaats kunnen vormen. De sloot loopt door in werkput 3, mogelijk ligt hier de oostelijke begrenzing van de vindplaats. De werkputten voor de begeleiding van de poeren zijn te klein om dit met zekerheid te zeggen. Over het algemeen was de conservering van de sporen goed.

- *Wat is de locatie van de aangetroffen vindplaats(en), zowel horizontaal als verticaal)?*

De vindplaats ligt in de noordelijke/noordwestelijke helft van het plangebied, in de richting van de Brielsedreef (de oude gehuchtstraat Brielse straat). Alle sporen zijn gedocumenteerd in de top van het dekzand, op 0,87 tot 1,14 meter +NAP.

- *Wat kan er gezegd worden over de bodemkundige gaafheid van de bodem in het plangebied?*

Delen van het plangebied zijn sterk verstoord door moderne activiteiten, zoals drainagesleuven. Met name in het noordwesten van het plangebied was een zeer dikke moderne bouwvoor (S 999) aanwezig en ontbrak een oudere akkerlaag (S 990). In het zuidoosten is deze wel gedocumenteerd.

- *Hoe is de bodemopbouw en de fysische geografie in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?*

Met name in het noordwesten van het plangebied was een zeer dikke moderne bouwvoor (S 999) aanwezig en ontbrak een oudere akkerlaag (S 990). In het zuidoosten is deze wel gedocumenteerd. In bijna het gehele plangebied is onder de bouwvoor of akkerlaag een inspoelingshorizont gezien (S 951). Het is aangelegd in de top van het dekzand (S 950; C-horizont)) of de onderkant van de inspoelingslaag (B-horizont). Het oude akkerpakket was tussen de 10 en 45 centimeter dik en bevatte enkele aardewerkvondsten die tussen 1400 en 1650 gedateerd kunnen worden.

- *Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?*

Nee, dergelijke sporen zijn niet aanwezig.

- *Zijn er sporen uit het neolithicum, de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?*

Nee, dergelijke sporen zijn niet aanwezig.

- *Zijn er sporen van ontginning aanwezig?*

Nee, dergelijke sporen zijn niet aanwezig.

- *Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?*

Er is een oud akkerpakket aangetroffen van tussen de 10 en 45 centimeter dik, met name in het zuidoosten van het plangebied. Dit pakket bevatte enkele aardewerkvondsten die tussen 1400 en 1650 gedateerd kunnen worden.

- *Zijn er sporen die wijzen op middeleeuwse oorsprong van de bewoning?*

Ja, de aangetroffen sporen duiden op bewoning in de late middeleeuwen.

- *Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?*

Nee, dergelijke sporen zijn niet aanwezig.

- *Is er bebouwing aanwezig?*

Nee, er is geen bebouwing aanwezig.

- *Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Tachtigjarige oorlog? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?*

Nee, dergelijke sporen zijn niet aanwezig.

- *Zijn er nog andere (bewonings)sporen?*

Nee, andere sporen dan de in dit rapport beschreven sporen zijn niet aangetroffen.

- *Kunnen de aangetroffen sporen in een groter kader worden geplaatst (zie ook de vragen hieronder die zijn voortgekomen uit de onderzoeken van Breda-West)?*

Er lijkt sprake te zijn geweest van een erfbegrenzing of verkaveling d.m.v. greppels en sloten (zie vragen onder kopje 'verkaveling' in bijlage 1) die op basis van de aangetroffen sporen rechthoekig van vorm geweest zal zijn. Er is geen relatie tussen deze erfgronden en de vroegste kadastrale kaarten.

- *Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?*

De sporen worden middelhoog tot hoog gewaardeerd, omdat ze vrij goed geconserveerd zijn en informatie opleveren over de (bewonings-)geschiedenis van dit gebied.

9

WAARDERING EN AANBEVELING

Er is een vindplaats aangetroffen, deze wordt gewaardeerd conform de specificaties van de BRL 4000 versie 4.1, protocol 4003 VS06. Dit waarderingsproces vindt plaats in een aantal stappen:

1. Waardering op basis van belevingsaspecten, waardering op basis van schoonheid en herinneringswaarde.
2. Waardering op basis van fysieke criteria, waardering op basis van gaafheid en conservering.
3. Waardering op basis van inhoudelijke criteria, waardering op basis van zeldzaamheid, informatie waarde, ensemblewaarde en representativiteit.

waarden	criteria	scores
beleving	schoonheid	n.v.t.
	herinneringswaarde	n.v.t.
fysieke kwaliteit	gaafheid	2
	conservering	2
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid	3
	informatie waarde	3
	ensemblewaarde	3
	representativiteit	n.v.t.

Tabel 1
Scoretabel waardestelling uit de BRL 4000 versie 4.1 waarbij 1 de laagste waarde en 3 de hoogste waarde is.

1. De criteria schoonheid en herinneringswaarde zijn alleen van toepassing op archeologische vindplaatsen die nog zichtbaar zijn in het landschap. Hier is dat niet het geval daarom is de belevingswaarde niet van toepassing op het onderzochte terrein.

2. De criteria gaafheid en conservering krijgen een middelhoge score. De sporen waren over het algemeen goed geconserveerd maar er was ook sprake van recente verstoringen.

3. De criteria zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde krijgen een hoge score. In het buitengebied van Prinsenbeek worden niet vaak sporen uit de vijftiende en zestiende eeuw aangetroffen. Deze sporen kunnen informatie opleveren over de bewoningsgeschiedenis van het gebied.

Op basis van de resultaten van het IVO-P Weimersedreef 25 Prinsenbeek is geadviseerd het uitgraven van de funderingspoeren onder archeologische begeleiding te laten plaatsvinden. Dit advies is overgenomen in het ErfgoedBesluit 2021-30 (Craane en Peters 2021). Daarop volgend is de Archeologische begeleiding uitgevoerd. De resultaten van beide onderzoeken zijn verwerkt in voorliggende rapportage. Op basis

Tot slot merken we op dat dit archeologisch onderzoek geen 100% garantie geeft dat er geen archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Wanneer er bij het ontgraven van het terrein toch nog archeologische sporen aan het licht komen, dienen deze volgens de Erfgoedwet 2016 Artikel 5.10 zo spoedig mogelijk te worden gemeld bij Team Erfgoed van de gemeente Breda (drs. F.J.C. Peters, tel. 076 529 9468).



10

LITERATUUR EN AFBEELDINGEN

Literatuur

Buiks, Chr., 1997. Laatmiddeleeuws landschap en veldnamen in de Baronie van Breda, Assen.

Centraal College van Deskundigen, 2018. *BRL SIKB 4000 versie 4.1, Beoordelingsrichtlijn Archeologie*, Gouda.

Craane, M.L. en F.J.C. Peters, 2021 *Selectiebesluit archeologie Weimersedreef 25a*, (2021/30), Breda.

Craane, M.L. en F.J.C. Peters, 2022 *Selectiebesluit archeologie Weimersedreef 25a AB*, (2022/11), Breda.

Leenders, K.A.H.W., 2006. *Cultuurhistorische landschapsinventarisatie gemeente Breda*, Breda.

Nes, E. de & M.L. Craane, 2021. *Programma van Eisen Weimersedreef 25A Prinsenbeek IVO-P* (2021/23), Breda.

Nes, E. de & M.L. Craane, 2021a. *Programma van Eisen Weimersedreef 25A Prinsenbeek Opgraven- variant Archeologische begeleiding* (2021/26), Breda.

Websites

<https://archis.cultureelerfgoed.nl>
<https://erfgoed.breda.nl/>
topotijdreis.nl

Afbeeldingen

Afbeelding 1

- Kaartmateriaal Gemeente Breda, Team Erfgoed.

Afbeelding 2

- Kaartmateriaal Leenders 2006.

Afbeelding 3

- Kaartmateriaal Gemeente Breda, Team Erfgoed.

Afbeelding 4

- Kaartmateriaal Gemeente Breda, Team Erfgoed en Archis3.

Afbeelding 5

- Foto Gemeente Breda, Team Erfgoed.

Afbeelding 6

- Kaartmateriaal Gemeente Breda, Team Erfgoed.

Afbeelding 7 t/m 9

- Foto's Gemeente Breda, Team Erfgoed.

Afbeelding 10 en 11

- Kaartmateriaal Gemeente Breda, Team Erfgoed.

Bijlage

- Kaartmateriaal Gemeente Breda, Team Erfgoed.

Bijlage 1: Onderzoeksthema's en vraagstellingen

Zoals in paragraaf 5.2 staat vermeld dient er naast de gebiedsgerichte onderzoeksvragen ook aandacht te worden besteed aan onderstaande onderzoeksthema's en vraagstellingen die vanuit het totale archeologisch onderzoek in Breda-West zijn vertaald.

Landschap

- Hoe zag de paleogeografie er uit? Wat is de geomorfologische achtergrond van het huidige landschap? Wat is de hydrologische ontwikkeling in het gebied?
- Welke ontwikkelingen van het landschap en het milieu vonden gedurende deze periode plaats en welke invloeden hadden deze op het leefmilieu van de mens?

Bodem

- Tot op heden bestaat nog geen compleet beeld van de bodemopbouw in het centrum van Breda. Dit is onder andere het gevolg van het feit dat in de loop van de late middeleeuwen de mens op grote schaal het natuurlijk landschap heeft aangepast door middel van ophogingen. Enerzijds lijkt het landschap een belangrijke rol gespeeld te hebben bij het uitkiezen van de oudste nederzetting-kern van Breda, anderzijds heeft men aan het eind van de 13e eeuw en het begin van de 14e eeuw op grote schaal de natuurlijke loop van de Mark teruggedrongen ten behoeve van uitbreiding en verdichting van de middeleeuwse kern. Ook bij de aanleg van de stadsverdediging lijkt het reliëf en landschap een belangrijke rol gespeeld te hebben. Informatie over de exacte wisselwerking tussen het natuurlijk landschap en de ontwikkeling en inrichting ligt op veel plaatsen in het bodemarchief opgeslagen.
- Archeologisch onderzoek naar het gebruik en de functie van beekdalen in het verleden heeft tot nu toe op kleine schaal plaats gevonden. Om beter inzicht te verkrijgen in de relatie en interactie tussen mens en beekdalen is het van belang de bodemopbouw en processen van bodemvorming in beekdalen beter in kaart te brengen.
- De hoger gelegen dekzandruggen zijn van oudsher geliefde plaatsen voor de mens om zich te vestigen. De ontwikkeling van cultuurlagen en esdekken is een belangrijk onderdeel van het archeologisch onderzoek. Op basis van deze ontwikkelingen kan een beter inzicht worden verkregen in het gebruik, de functie en betekenis van het landschap voor de mens.
- In Breda komen niet alleen pleistocene zandgronden voor die worden aangeduid als het Hoge, in het noordelijke deel van Breda komen holocene afzettingen voor, het Lage. In dit deel van Breda komen moeren (veengebieden), dalletjes, dijken, beemden en donken voor. Vooral de beemden zijn een kenmerkend onderdeel van het Lage en werden als grasland werden in het verleden extensief gebruikt als hooilanden en voor het weiden van vee. De functie van en de relatie tussen het Lage en de mens is nog niet intensief onderzocht.

Flora/fauna

- Wat was de aard van de begroeiing van het landschap gedurende de periode late prehistorie tot en met de middeleeuwen en welke invloeden had deze op de leefwijze van de mens?
- Welke wilde dieren kwamen in de vrije natuur in de omgeving van de nederzetting en de nederzetting zelf voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?
- Welke gedomesticeerde dieren kwamen in de omgeving van de nederzetting en in de nederzetting zelf voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?
- Het verkrijgen van informatie over de lange termijnontwikkeling van de vegetatie in de regio; de verhouding tussen de gebruikte en niet-gebruikte ruimte; de agrarische economie; de voedsel economie; het gebruik van ruimte in huizen en op erven.

Bewoning / Nederzetting

- Zijn er nederzettingssporen op het terrein aanwezig en welke datering hebben zij? Geef, indien mogelijk, een fasering binnen de nederzetting.
- Hoe is de bewoning gestructureerd – losse erven of geconcentreerde bewoning? Is het mogelijk complete erven op dit terrein uit enige periode te onderzoeken?
- Wat is de verklaring voor de locatiekeuze ten opzichte van het 'natuurlijke' landschap en indien mogelijk het cultuurlandschap?
- Welke relatie is er te leggen tussen eventueel in tijd opvolgende elementen in het landschap (bv nederzettingssporen en begravingen uit uiteenlopende perioden)?
- Is er een koppeling mogelijk tussen de archeologische en de historische gegevens en archieven en welke relevantie of betekenis heeft dit?

Verkaveling

- Zijn er sporen van verkaveling in het terrein, en zo ja wat is de aard en de wijze van aanleg van de verkaveling (sloten, greppels, afrastering, etc.)?
- Wat is de vorm van de verkaveling en omvang van de omgrensde percelen, zowel binnen als buiten een eventuele nederzetting?
- Welke relatie is er te leggen tussen de perceelgrenzen en de vroegste kadasterkaarten?
- Waarvoor zijn de kavels gebruikt?

Infrastructuur

- Komen er in het gebied sporen van paden, wegen en voorden voor en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Komen er in het gebied waterbeheerstructuren voor zoals dijken, gemalen, stuwen en (afwatering)sloten en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Wat is de relatie tussen de gebouwen en de diverse elementen van de infrastructuur?

- Wat is de relatie tussen de vormen van infrastructuur en de historische gegevens over paden en wegen?

Vestingbouw

- Zijn in het onderzoeksgebied sporen van vestingbouw of linies (onverstoord) aanwezig?
- Welke fasen uit de vestingbouw zijn op het terrein aanwezig?
- Zijn de sporen van vestingbouw te koppelen aan de vestingkaarten (uitgave gemeente Breda 2008)?

Complextype/Ensemble

- Hoe kan de locatie beschreven worden in termen van ensembles van sporentypen en -clusters? Het gaat erom ensembles te typeren opgebouwd vanuit de meest eenvoudige vorm tot de meest samengestelde vorm. Deze getypeerde (representatieve of juist uitzonderlijke) ensembles hebben de functie van bouwsteen in de beschrijving van de aard van het gehele complextype.
- Het verkrijgen van inzicht in de lange termijnontwikkeling van de bewoning in de regio en daaraan gerelateerd het gebruik van de ruimte.
- Inzicht krijgen in de begrenzing en het karakter van de bewoningssporen; inzicht krijgen in de ruimtelijke en chronologische relatie tussen bewoningssporen uit verschillende perioden; vraagstukken omtrent continuïteit en discontinuïteit in bewoning beantwoorden; inzicht krijgen in de functie en het gebruik van zones in het landschap, bijvoorbeeld de situering van "site" en "off-site", nederzetting en grafvelden, dekzandrug en beekdal.

Bijlage 2: periodentabel

paleolithicum (oude steentijd)		tot 8800 voor Chr.
	vroeg-paleolithicum	tot 300000 C ¹⁴
	midden-paleolithicum	300000 - 35000 C ¹⁴
	laat-paleolithicum	35000 C ¹⁴ - 8800 voor Chr.
mesolithicum (midden steentijd)		8800 - 4900 voor Chr.
	vroeg-mesolithicum	8800 - 7100 voor Chr.
	midden-mesolithicum	7100 - 6450 voor Chr.
	laat-mesolithicum	6450 - 4900 voor Chr.
neolithicum (nieuwe steentijd)		5300 - 2000 voor Chr.
	vroeg-neolithicum	5300 - 4200 voor Chr.
	midden-neolithicum	4200 - 2850 voor Chr.
	laat-neolithicum	2850 - 2000 voor Chr.
bronstijd		2000 - 800 voor Chr.
	vroege bronstijd	2000 - 1800 voor Chr.
	midden bronstijd	1800 - 1100 voor Chr.
	late bronstijd	1100 - 800 voor Chr.
ijzertijd		800 - 12 voor Chr.
	vroege ijzertijd	800 - 500 voor Chr.
	midden ijzertijd	500 - 250 voor Chr.
	late ijzertijd	250 - 12 voor Chr.
Romeinse tijd		12 voor Chr. - 450 na Chr.
	vroege Romeinse tijd	12 voor Chr. - 70 na Chr.
	midden Romeinse tijd	70 - 270 na Chr.
	laat Romeinse tijd	270 - 450 na Chr.
middeleeuwen		450 - 1500 na Chr.
	vroege middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
	late middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
	late middeleeuwen A (LMEA)	1050-1250 na Chr.
	late middeleeuwen B (LMEB)	1250 - 1500 na Chr.
nieuwe tijd		na 1500 na Chr.
	vroege nieuwe tijd (NTA)	1500 - 1650 na Chr.
	midden nieuwe tijd (NTB)	1650 - 1850 na Chr.
	late nieuwe tijd (NTC)	na 1850 na Chr.

Bijlage 3: sporenlijst

put	Spoor	Spoorraad	Begin_dat	Eind_dat	Begin_per	Eind_per	Nap_onder	Spoor- diepte	Nap_bo- ven	Opmerking
1	001	PK			LMEB	NTA	0.89	9	0.98	via RTS
1	002	POT	14	16	LMEB	NTA	0.81	20	1.01	een flinke kuil mogelijke potstal
1	003	PK			LMEB	NTA	0.87	21	1.08	via RTS
1	004	KL	15		LMEB	NTA	0.35	65	1	via RTS
1	005	NAT					0.9	6	0.96	mollengangen
1	006	GR	14		LMEB	NTA	0.82	16	0.98	ligt in het verlengde van S 008 waarschijnlijk dezelfde greppel
1	007	NAT					0.92	6	0.98	mollengang
1	008	GR	14		LMEB	NTA	0.82	10	0.92	in verlengde van S 006
1	009	SL	14		LMEB	NTA	0.69	18	0.87	via RTS
1	010	KL			LMEB	NTA	0.74	40	1.14	via RTS
1	011	GR			LMEB	NTA	0.92	9	1.01	via RTS
1	012	GR			LMEB	NTA	0.67	26	0.93	via RTS
1	950	C								C-horizont
1	951	LG								B-horizont
1	990	AKR	15		LME	NTA				A-horizont
1	999	VERST			NT	NTC			1.01	Bouwvoor, verstoring
2	002	POT			LME	NTA				via RTS
2	950	C								via RTS
2	999	VERST								via RTS
3	0	Matrix								spoor matrix
3	013	KL			LME	NTC	0.91	20	1.11	
3	014	PK			NT	NTC	0.81	14	0.95	
3	015	PK			NT	NTC	0.85	10	0.95	
3	016	PK			NT	NTC	0.79	16	0.95	
3	017	KL			LME	NTC	0.75	20	0.95	
3	018	VERST			NTC	NTC		12		
3	019	KL			LME	NTC	0.74	21	0.95	

Spooraard	Betekenis
A	Bouwvoor
AAN	aanleg put
AFK	afvalkuil
AFL	afvallaag
AKK	akkerlaag
AKR	oude akkerlaag
ANT	antropogeen
APL	aanplempingslaag
ASL	aanspoelingslaag
AV	aanleg vlak
AWC	aardewerkconcentratie
B	Inspoelingshorizont
BA	balk
BEL	belegeringswerk
BES	beschoeiing
BGR	begraving
BKS	bekisting
BMP	boomstamput
BOC	botconcentratie
BPA	beschoeiing, palen
BPL	beschoeiing, planken
BPT	beerput/beerkelder
BRK	brandkuil
BRL	brandlaag
BUN	visbun
BVA	boomval
BVO	bijzondere vondst
C	moedermateriaal
CR	crematiegraf
CULL	cultuurlaag
DGZ	dagzomende laag
DIG	dierbegraving
DK	drenkkuil
DLT	doorlaat(door een muur)
DP	depressie
DRG	diergang
E	uitspoelingshorizont
EG	erfgreppel
ES	esdek
FUNL	funderingslaag
GA	gracht
GE	geul/kreek/rivier
GHE	grafheuvel
GR	greppel
GRGR	greppelgraf
GT	goot
GVB	grondverbetering

Spooraard	Betekenis
HA	haard
HAK	haardkuil
HAP	haardplaats
HCON	houtconstructie
HG	huisgreppel
HI	hoefindrukken
HKC	houtschoolconcentratie
HO	hout
HU	hutkom
IN	inhumatiegraf
KEK	kelderkuil
KEL	kelder
KG	kringgriepel
KGO	ovale kringgreppel
KGR	ronde kringgreppel
KGV	vierkante kringgreppel
KL	kuil
KRK	kreek
KS	karrenspoor
LAT	latrine
LG	laag
LML	leemlaag
LO	ophogingslaag
LPN	looppniveau
LS	stortlaag
LV	losse vondst
MOE	moerige laag
MR	muur
MSK	mestkuil
MST	muursteen
NAT	natuurlijk
NVP	plantaardige verstoring
NZL	nazak, laag
OBJ	object
OPP	oppervlaktevondst
OPS	opspit
OV	oven
PA	houten paal
PAK	paal met paalkuil: intacte paal
PG	paalgat: grondspoor voormalige
PGK	paalgat met paalkuil: grondspoor
PK	paalkuil: grondspoor kuil voor
PL	plank
PLL	plaggenlaag
PLP	plaggenput

Spoorraad	Betekenis
PO	poel/ven/meer
POT	potstal
PS	ploegspoor
PSE	ploegspoor, eergetouw
PSK	ploegspoor, keerploeg
PUC	puinconcentratie
REC	recent
RPA	palenrij
RPG	rij paalgaten
RPK	rij paalkuilen
RPL	rij planken
SG	standgreppel
SI	silo
SINL	sintellaag
SL	sloot
SPECL	specielaag
SPG	spitsgracht
SS	spitspoor
ST	steen
STC	steenconcentratie
STCO	steenconstructie
STRA	straatniveau
STV	stortvondst
TDL	talud, laag
TON	tonput
UGK	uitgraafkuil
UIT	uitbraakspoor
VEG	vegetatierestant
VERK	verkleuring
VERST	verstoring
VERV	vervalt
VL	vlek
VLIJ	vlijlaag
VN	veen
VR	vloer
VRD	voorraad
VSC	vuursteenconcentratie
VW	vlechtwerk
WA	waterput
WG	weg
WK	waterkuil
WL	wal
WVH	wegverharding
XXX	onbekend

Bijlage 4: vondstenlijst

Vondstnummer	Put	Vlak	Spoor	Spooraard	Vulling	Categorie	Aantal	Gewicht	Archcompleet	Opmerking	Begin datering	Eind datering	Begin periode	Eind periode
BR-337-21.001CER	1	1	008	GR	1	CER	9	272,70	False		1400	1650	LME	NTA
BR-337-21.002CER	1	1	006	GR	1	CER	5	87,30	False		1400	1650	LMEB	NTA
BR-337-21.003CER	1	1	002	POT	1	CER	47	1.217,70	False		1400	1650	LMEB	NTA
BR-337-21.004CER	1	1	009	SL	1	CER	5	40,20	False		1400	1650	LMEB	NTA
BR-337-21.005CER	1	1	990	LG	1	CER	2	27,60	False		1400	1650	LMEB	NTA
BR-337-21.006CER	1	1	990	LG	1	CER	1	131,80	False		1400	1650	LMEB	NTA
BR-337-21.007CER	3	1	019	KL	1	CER	1	10,40	False		1300	1500	LMEB	LMEB
BR-337-21.008CER	3	1	024	PK	1	CER	2	17,10	False		1400	1650	LMEB	NTA
BR-337-21.009CER	3	1	025	SL	1	CER	4	26,60	False		1400	1650	LMEB	NTA

Categorie	Betekenis	Opmerking
ABM	algemeen biologisch monster	monster
AZM	algemeen zeefmonster	monster
BEE	Been Gewei bewerkt	
BWM	Bouwmateriaal	
CER	Aardewerk	
CPY	Pijpaarde	
ECO	Ecologisch	
FAU	Fauna	
GLS	Glas	
HK	Houtskool	
HT	Hout	
KHL	Huttenleem	
KSC	Sculpturen	
KST	Kunststof	
LEE	Leer	
MAR	monster arthropoda	monster
MB	monster botanie	monster
MBO	monster van klein botmateriaal	monster
MC14	monster voor C14-dat	monster
MCR	crematiemonster	monster
MDN	monster voor dendrochronologie	monster
ME	monster ecologisch	monster
MFF	fosfaatmonster	monster
MHK	houtskoolmonster	monster
MHT	houtmonster	monster
MIX	Gemengd	
MLM	leemmonster	monster
MNT	Munten	
MPL	plaggenmonster	monster
MPO	pollenmonster	monster
MSC	schelpenmonster	monster
MSE	sedimentmonster	monster
MSL	monster slijpplaat	monster
MTL	Metaal	
MZ	monster zoölogisch	monster
MZA	zadenmonster	monster
PMA	Plant.macroresten	
PYP	Rookpijp	
SC	Schelpen	
SLK	Metaalslakken	
SP	bijzondere vondst	
STN	Natuursteen	
TW	Touw	
TXT	Textiel	
VST	Vuursteen	
XXX	Onbekend	

Bijlage 5: aardewerkdeterminatielijst

Vondstnummer	Volg_nr	Put	Vlak	Spoor	SUBCATEGORIE	OBJECT_AARDEWERK	RAND	WAND	BODEM	OOR	TUIT	TOTAAL	MAI	GEWICHT	GLAZUR	VERSIERING	DATERING_BEGIN	DATERING_EIND	PERIODE_BEGIN	PERIODE_EIND	OPMERKINGEN
BR-337-21.001CER	1	1	1	008	GRSG	TEIL	1	6				7	2	195,7	SNIP		14	15	LMEB	LMEB	
BR-337-21.001CER	2	1	1	008	ROOD			1		1			2	77,4	SPA				LMEB	NTA	verticaal worstoor met 1 loodglazuur snipper
BR-337-21.002CER	1	1	1	006	GRSG			3				3	1	71,1	ONG		14	15	LMEB	LMEB	
BR-337-21.002CER	2	1	1	006	ROOD			1				1	1	6,2	SPA				LMEB	NTA	
BR-337-21.003CER	1	1	1	002	GRSG			11	1			12	1	133,5	ONG		14	15	LMEB	NTA	met uitgeknepen standvin
BR-337-21.003CER	2	1	1	002	ROOD	BORD	1					1	1	15,1	IN		1450	1650	LMEB	NTA	
BR-337-21.003CER	3	1	1	002	ROOD	KOM	1					1	1	28,0	IN				LMEB	NTA	met rechte hals en draairibbels
BR-337-21.003CER	4	1	1	002	ROOD	KOM	3					3	2	67,5	IN		1500	1600	NTA	NTA	ondiepe bolle kom met afgeplatte rand
BR-337-21.003CER	5	1	1	002	ROOD	KOM	2					2	2	200,7	IN		1450	1650	NTA	NTA	met horizontaal worstoor
BR-337-21.003CER	6	1	1	002	ROOD	GRAPE			1			1	1	220,1	IN				LMEB	NTA	pootje
BR-337-21.003CER	7	1	1	002	ROOD			26				26	8				1400	1650	LMEB	NTA	veel verschillende soorten scherven, met verschillende glazuur, ook 1 met inw koperoxide
BR-337-21.004CER	1	1	1	009	GRSG			4				4	1	37,0			14	15	LMEB	LMEB	1 x met uitgeknepen standvin
BR-337-21.004CER	2	1	1	009	ROOD			1				1	1	3,1	ONG				LMEB	NTA	
BR-337-21.005CER	1	1	1	990	ROOD	KOM				2		2	1	27,6	IN		15	17A	LMEB	NTA	inw koperoxide, en horizontaal worstoor

Vondsnummer	Volg_nr	Put	Vlak	Spoor	SUBCATEGORIE	OBJECT_AARDEWERK	RAND	WAND	BODEM	OOR	TUIT	TOTAAL	MAI	GEWICHT	GLAZUR	VERSIERING	DATERING_BEGIN	DATERING_EIND	PERIODE_BEGIN	PERIODE_EIND	OPMERKINGEN
BR-337-21.006CER	1	1	1	990	ROOD	PAN	1	1				2	2	131,8	SPA				LMEB	NTA	1 x steel van steeipan inw loodglazuur uitwendig spaarzaam snippers, 1 x wandfragm uitwendig loodglazuursnippers
BR-337-21.007CER	1	3	1	019	GRSG	KOM			1			1	1	10,4	ONG		14	15	LMEB	LMEB	met uitgeknepen standvin
BR-337-21.008CER	1	3	1	024	GRSG			1				1	1	0,2	ONG		14	15	LMEB	LMEB	
BR-337-21.008CER	2	3	1	024	ROOD	KOM			1			1	1	16,4	IN		15	16	LMEB	NTA	met loodglazuursnippers en standing
BR-337-21.009CER	1	3	1	025				1				1	1	1,0	ONG						niet determineerbaar, kan ook schijfer van baksteen zijn...
BR-337-21.009CER	2	3	1	025	ROOD	GRAPE		3				3	2	25,8	SPA				LMEB	NTA	1 x inw loodglazuur uitw loodsnippers, 2 x inw loodglazuur, uitwendig spaarzaam loodglazuur

Bijlage 6: allesporenkaarten (overzicht en ingezoomd)

